

Incidence vnějších genitálních lézí (EGL) způsobených nákazou lidskými papilomaviry v české populaci.

(disertační práce)

Marek Petráš

Abstrakt

Akuminátní kondylomata neboli genitální bradavice, jejichž původcem je skoro z 90 % lidský papillomavirus (HPV) typu 6 a 11, nepatří mezi život ohrožující, ale kromě klinických příznaků (pálení, svědění, krvácení a bolest) mohou způsobit také psychosociální stres, rozpaky a úzkost vedoucí ke zhoršení kvality života. Cílem této průřezové studie bylo stanovit prevalenci a incidenci akuminátních kondylomat na základě dotazníkového průzkumu mezi obyvateli České republiky a zhodnotit jejich rizikové faktory.

Od ledna 2013 do března 2014 byla získána validní data od 33.700 respondentů z 268 zdravotnických zařízení v celé ČR. Dotazník obsahoval otázky týkající se některých aspektů životního stylu, včetně rezidence, vzdělání, kouření, počtu sexuálních partnerů za celý život, HPV očkování, roku narození a pohlaví. Údaje o výskytu akuminátních kondylomat byly získány z odpovědi na otázku "Už jste někdy měl(a) genitální bradavice?". Respondenti byli rovněž dotazováni na rok, kdy měli poprvé akuminátní kondylomata nebo na jejich opakování, pokud se objevilo, na aplikovanou léčbu a zda jejich sexuální partner měl kondylomata. Dotazník byl vybaven 6 ilustrativními fotografiemi reprezentujícími 3 odlišné typy akuminátních kondylomat u mužů a žen. Data byla analyzována univariátními metodami a multivariátní logistickou regresí, včetně odhadů na 95% intervalu spolehlivosti (95% CI).

Celoživotní prevalence akuminátních kondylomat zůstala na pohlaví nezávislá, tj. 5,7 % (5,2-6,3 %) u mužů a 6,0 % (5,7-6,3 %) u žen. Ze 76,2 % (74,3-78,1 %) respondentů, kteří měli klinicky diagnostikovaná akuminátní kondylomata, uvedlo léčbu s lokálními přípravky a/nebo ablativní odstranění, zatímco 22,7 % (20,9-24,6 %) tvrdilo, že kondylomata spontánně vymizela bez lékařské pomoci. V letech 2010-2013 byla roční incidence akuminátních kondylomat 496 (456-538) na 100.000 obyvatel.

Nejsilnějším rizikovým faktorem pro získání akuminátních kondylomat byl sexuální partner s kondylomaty. V těchto párech byla 87,6% prevalence (83,2-91,3%) a adjustovaný poměr šancí byl nezávisle na pohlaví 114,3 (78,9-165,4) oproti párům, kde sexuální partner byl bez kondylomat. Zjistilo se, že riziko výskytu akuminátních kondylomat stoupá s počtem sexuálních partnerů, ve věku 21-30 let, s kouřením více než 10 cigaret denně a při dlouhodobém pobytu ve městě.

Ačkoli jen 0,6 % (0,5-0,7 %) respondentů uvedlo opakování tohoto onemocnění, procento z těch, co zaznamenali akuminátní kondylomata se zvýšilo na 9,5 % (8,3-10,9 %). Ukázalo se, že riziko rekurence bylo vyšší než primoinfekce, tj. věkově adjustovaný poměr šancí byl 1,60 (1,4-1,9).

Očkování kvadrivalentní HPV vakcínou snížilo prevalenci akuminátních kondylomat o 91,2 % (81,8-96,7 %) vůči neočkovaným. Prevalence rekurentních kondylomat byla u očkovaných 1,1% (0,0-5,9) a u neočkovaných 10,9% (9,1-12,9), což potvrdilo 65,4% (3,4-87,6%) účinnost tohoto očkování. Značně silný protektivní účinek 4HPV vakcíny, 98,8 % (93,0-99,8 %), byl pozorován u očkovaných žen, které měly sexuálního partnera s kondylomaty, oproti ženám neočkovaným.

Tato studie byla prvním reprezentativním průzkumem v České republice, který hodnotil výskyt akuminátních kondylomat nezávisle na pohlaví. Poprvé se podařilo odhalit téměř 23 % těch, kteří nechávají akuminátní kondylomata spontánně vymizet, protože je pravděpodobně nepovažují za onemocnění. Poprvé tyto výsledky kvantifikovaly riziko získání akuminátních kondylomat v páru, kde jeden partner měl kondylomata. Na základě populačních dat byl demonstrován celkový protektivní dopad kvadrivalentní HPV vakcíny. Ke snížení šance získání akuminátních kondylomat v obecné populaci a v populaci ve zvýšeném riziku by měla být doporučována výhradně jen kvadrivalentní nebo nově dostupná nonavalentní HPV vakcína, které zajistí efektivní ochranu.